

Prírodné čísla v ZFC

26. novembra 2013

Peanove axiomy

Definícia

Nech N je množina, 0 je nejaký prvok N a S je zobrazenie definované na N . Hovoríme, že trojica $(N, 0, S)$ spĺňa *Peanove axiomy*, ak platí:

(P1) $0 \in N$;

(P2) Ak $n \in N$, tak aj $S(n) \in N$.

(P3) Ak $n \in N$, tak $S(n) \neq 0$.

(P4) Ak $m, n \in N$ a $S(m) = S(n)$, tak $m = n$.

(P5) Ak $A \subseteq N$ je podmnožina množiny N taká, že $0 \in A$ a pre každé $n \in A$ aj $S(n) \in A$, tak $A = N$.

Peanove axiomy

Tvrdenie

Nech $(N, 0, S)$ spĺňa Peanove axiomy. Potom pre každé $a \in N$ nastane práve jedna z možností $a = 0$ alebo $a = S(n)$ pre nejaké $n \in N$.

Tvrdenie

Nech $(N, 0, S)$ spĺňa Peanove axiomy a X je ľubovoľná množina. Nech $b \in X$ a nech $g: N \times X \rightarrow X$ je funkcia. Potom existuje práve jedna funkcia $f: N \rightarrow X$ taká, že $f(0) = b$ a pre každé $n \in N$ platí $f(S(n)) = g(n, f(n))$.

Definícia sčítovania

Tvrdenie

Nech $(N, 0, S)$ spĺňa Peanove axiómy. Potom existuje práve jedna binárna operácia $+$ na N taká, že pre ľubovoľné $a, n \in N$ platí

$$(A1) \quad a + 0 = a;$$

$$(A2) \quad a + S(n) = S(a + n).$$

Komutatívnosť sčítovania

Tvrdenie

$$0 + a = a \quad (\text{K1})$$

$$S(0) + a = S(a) \quad (\text{K2})$$

$$a + S(b) = S(a) + b \quad (\text{K3})$$

$$a + b = b + a \quad (\text{K})$$

Vlastnosti sčítovania

Tvrdenie

$$(a + b) + c = a + (b + c) \quad (\text{A})$$

$$b + a = c + a \Rightarrow b = c \quad (\text{C})$$

Lema

$$a + b = 0 \quad \Rightarrow \quad a = 0 \wedge b = 0$$

Definícia nerovnosti

Definícia

$$a \leq b \Leftrightarrow (\exists c \in \mathbb{N}) b = a + c. \quad (I)$$

Vlastnosti nerovnosti

$$a \leq a \quad (\text{IR})$$

$$a \leq b \wedge b \leq a \Rightarrow a = b \quad (\text{IA})$$

$$a \leq b \wedge b \leq c \Rightarrow a \leq c \quad (\text{IT})$$

$$0 \leq a \quad (1)$$

$$a \leq 0 \Rightarrow a = 0 \quad (2)$$

$$a \leq S(a) \quad (3)$$

$$a \leq b \Leftrightarrow S(a) \leq S(b) \quad (4)$$

$$a \leq S(b) \Rightarrow a \leq b \vee a = S(b) \quad (5)$$

$$a \leq b \vee S(b) \leq a \quad (6)$$

$$a \leq b \vee b \leq a \quad (\text{IL})$$

Vlastnosti nerovnosti

Dôsledok

Množina $(N, \leq)$ je lineárne usporiadaná množina.

Tvrdenie

Množina $(N, \leq)$ je dobre usporiadaná.

$$a \leq b \quad \Leftrightarrow \quad c + a \leq c + b \quad (\text{M})$$

$$a < b \quad \Leftrightarrow \quad c + a < c + b \quad (\text{M}')$$

Vlastnosti nerovnosti

Dôsledok

$$a_1 \leq a_2 \wedge b_1 \leq b_2 \Rightarrow a_1 + b_1 \leq a_2 + b_2.$$

Dôsledok

$$a_1 < a_2 \wedge b_1 \leq b_2 \Rightarrow a_1 + b_1 < a_2 + b_2.$$

Definícia násobenia

Tvrdenie

Nech $(N, 0, S)$ spĺňa Peanove axiómy. Potom existuje práve jedna binárna operácia $\cdot$ na N taká, že pre ľubovoľné $a, b \in N$ platí

$$(M1) \quad a \cdot 0 = 0;$$

$$(M2) \quad a \cdot S(b) = a \cdot b + a.$$

Komutatívnosť a asociatívnosť

Tvrdenie

- (i) $a \cdot S(0) = a$
- (ii) $0 \cdot a = 0$
- (iii) $S(b) \cdot a = b \cdot a + a$
- (iv) $a \cdot b = b \cdot a$

Tvrdenie

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c \quad (\text{D})$$

$$a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c \quad (\text{MA})$$

Násobenie a nerovnosť

Tvrdenie

$$a \leq b \quad \Rightarrow \quad c \cdot a \leq c \cdot b \quad (7)$$

Tvrdenie

$$c \neq 0 \wedge a \cdot c = b \cdot c \Rightarrow a = b \quad (8)$$

$$c \neq 0 \wedge a < b \quad \Rightarrow \quad c \cdot a < c \cdot b \quad (9)$$

$$c \neq 0 \wedge c \cdot a < c \cdot b \quad \Rightarrow \quad a < b \quad (10)$$

$$c \neq 0 \wedge c \cdot a \leq c \cdot b \quad \Rightarrow \quad a \leq b \quad (11)$$